

Leerrede over Johannes 6: 67 t/m 69, uitgesproken op Woensdagavond 12/10/49 te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 123: 1

Lezen - Johannes 6, vanaf vers 41.

Voorrede.

De Schriftuur leert ons met nadruk, dat er niemand is die naar God vraagt noch naar Hem zoekt, dat wij allen afgeweken zijn, tezamen onnut geworden. Het woord van Elíhu is, dat er niemand is, die zegt: "Waar is God, mijn Maker, Die de psalmen geeft in de nacht? Die ons geleerder maakt dan de beesten der aarde, en ons wijzer maakt dan het gevogelte des hemels?"

Geschiedt het dus, dat God wèl wordt gezocht, dat men wèl naar Hem vraagt, dan moet er een oorzaak, een aanleiding toe zijn. Het is een overbekend vers, dat wij zongen:

Ik hef tot U, Die in de hemel zit,
mijn ogen op en bid;...

maar, om dat in praktijk te hebben, waarlijk, dat ís niet zo eenvoudig. Want de gehele natuur des mensen is daarop tegen. Als in de Schriftuur, in het Oude Testament, sprake is van dienstknechten en dienstmaagden, dan moeten wij daarbij bedenken dat dit geen mensen in loondienst waren, maar lijfeigenen.

Als wij dus zuiver bij het beeld blijven zoals wij het in deze Psalm lezen en zongen, dan is de inhoud, dat de psalmdichter zegt, dat hij een geknechte onder God is, in de zin van een lijfeigene. Zo iemand had een eigenaar, en die eigenaar was heer, was meester, was baas.

Als nu bijvoorbeeld de kerk ook zegt in Jesaja 26: "HEERE, onze God! andere heren, behalve Gij, hebben over ons geheerst" (dat staat er in meervoud, "heren", daaronder verstaan wij dus van allerlei), dan moet er wat plaatsgegrepen hebben, wil het bestaan om geknecht te zijn onder God.

Wanneer dan God door Zijn Geest en Woord in het hart des zondaars werkt -- en dat doet door onwederstandelijke kracht -- dan verlicht Hij de zondaar en doet hem als in de spiegel der Wet zien, dat hij zich bevindt in een staat van oordeel en van vloek. De Wet zijn werk doende, drijft ons als uit onszelf en uit de wereld, want die bieden ons geen herberg. Het is bij onszelf en ook in de wereld een omkomen, want het is een staat van vloek. Maar wáár moeten wij nu heen?

Nu doet, bij die ellendigen, door de bekrachtiging des Geestes, het Evangelie zijn werk. Dàt opent ons, dat wij met onze verloren staat en toestand bij God terecht kunnen, want dat er bij den HEERE, den Heere, uitkomsten zijn tegen de dood! Zo worden wij dan als getrokken met koorden van goedertierenheid, met onwederstandelijke kracht. Wàt er ook tegenop komt, van strijd, van satan, van redenering, van een verduisterd verstand en oordeel, wáárdoor wij ook geslingerd mogen worden, het einde van alles is toch: "HEER, waar dan heen? Tot U alleen."

Doordat het verstand wordt verlicht, en alles wat buiten God en Zijn genade is, ons de dood gaat worden, wordt het hart zodanig gestemd dat het gaat zeggen: ik ben uitsluitend op U aangewezen. Daar begint de grondslag te komen om geknecht te worden. Geheel op de HEERE aangewezen te zijn, met loslating en terzijdestelling van alles wat buiten Hem is.

Het alleen van Hem verwachten is: verzekerd worden dat het buiten Hem niet is. Tot Hem gedreven te worden is: dat wij van alles afgebracht worden. Wij zeiden reeds, dat wij geen God-zoekenden zijn, dat wij niet naar Hem vragen. Te allen tijde, steeds weer, moet er daartoe oorzaak en aanleiding zijn. Nu, dan wordt dàt de aanleiding en oorzaak.

Als daar dan in voorkomt, dat kruis, lijden, banden, noden als één opeenhoping ons bezet - het ene over het andere - zijn dat dan redenen om ons te gaan beklagen, omdat het toch wel verschrikkelijk met ons gesteld is, daar wij in zülke omstandigheden verkeren? Neen. Maar laten wij er op zien wat het uitwerkt: drijft dat alles ons tot God, en brengt het nog temeer teweeg, dat alles wat buiten Hem is, afbreekt?

Wanneer het zelfs zó ver komt, dat, God bij ons Zijn eer gaat zoeken, Zijn recht handhaaft, een afgesneden zaak doet, zodat het bij ons verloren is; waartoe is dat? Opdat wij dan zuiver in Adam afgesneden, het eigendom van Jezus Christus zouden worden, opdat nog temeer openbaar zou worden: geknecht onder Hem. Want Jezus Christus neemt hen, om hen geheel te bezitten, om hen te eigenen, om hen ook verder te dienen en te onderhouden. Daarom is ook het Woord: "Gelijk gij dan Christus Jezus, den Heere, hebt aangenomen, wandelt also in Hem." Dat is dan de les. Kunnen wij met onze bekering, wedergeboorte, aanneming bij God en verzekering niet meer uit de weg, maar zijn wij een arme, een verslagene, met de kennis, de wetenschap en het geloof: "Bij U is de fontein des levens", het is alles daartoe, dat wij onder Hem geknecht zouden worden, dus op onze plaats zouden zijn gelijk het moet, betaamt, behoort. Dat wij dan buiten Hem niets zouden hebben. Daartoe vraag ik uw aandacht voor het woord der Schriftuur. Zoeken wij vooraf Gods aangezicht om een verbeurde zegen.

Tekst.

Wij vragen uw aandacht voor het 67e, 68e en 69e vers van het ons zo-even gedeeltelijk gelezen 6e hoofdstuk van het heilig Evangelie naar de beschrijving van Johannes, waar Gods Woord aldus luidt:

67. *Jezus dan zeide tot de twaalfen: Wilt gijlieden ook niet weggaan?*

68. *Simon Petrus dan antwoordde Hem: Heere, tot Wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.*

69. *En wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.*

Leerrede.

Twee verheven zaken worden ons hier voorgesteld: een vraag van Jezus aan Zijn discipelen, en een antwoord van Petrus, die als de vertolker geweest is van wat er in de harten van zijn medegenoten was.

Het heeft een aanleiding, waarom Jezus tot hen zegt: "Wilt gijlieden ook niet weggaan?" Namelijk dit, dat velen van de discipelen heengingen omdat zij geen zin, geen lust meer hadden om bij Hem te blijven. Zij wilden niet meer met Hem wandelen. Wat was daar de oorzaak van? Dat kwam van de leer die Jezus verkondigde; die was (om een woord van deze tijd te gebruiken) te zwáár.

Laten wij uit het vele dat in dit hoofdstuk staat, en wat Jezus daar, in de synagoge te Kapernaüm, leerde, twee zaken nemen die de grootste aanstoot gaven. Het eerste is, omdat Jezus zei: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke." Dat is een zeer ernstig woord, want het drukt de algehele, de totále machteloosheid uit, waarin een mens is. Daarop hebben de elven "amen" moeten zeggen: het is de waarheid. Waaruit? Omdat zij die zaken wísten.

Maar nu waren er ànderen (die worden hier door de evangelist Johannes óók discipelen genoemd, dat waren leerlingen), die Jezus óók nagevolgd waren, die hadden óók Zijn lessen genoten en in zich opgenomen, maar zij waren nog nimmer ontdekt aan de diepte van hun verloren staat, waarin zij waren. Daardoor waren zij mensen die nog zelfbetrouwen hadden, die nog konden steunen op hun godsdienst en op hun eigen doen en eigen werken.

Daarom valt dat woord: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke", er zo verkeerd bij hen in. Dan zouden zij eenvoudigweg níets kunnen of vermogen. En, of er iets van hen terecht kwam, zou dan helemaal afhangen van de almachtige God! Als Hij werkte, dan zou er daargesteld worden; werkte Hij niet, dan zou alles blijven zoals het was! Dat streed tegen hen; want daardoor kreeg hun staat, hun geval waarin zij gingen, zo'n geduchte duw omlaag, en ging er zoveel omver wat hun tot steun was. Dat was geen kleinigheid! Zij volgden Jezus, Die alom verworpen en veracht werd; van Wie de Farizeën zeiden: "Heeft iemand uit de oversten in Hem geloofd?" Op de ene plaats wilden zij Hem gevangen nemen en op een andere plaats wilden zij Hem van de steilte werpen. Zelfs gaven zij Hem te Samaria, toen Hij naar Jeruzalem reisde, niet eens herberg. Hoewel Hij goeddoende het land rondging, zieken genas, zelfs doden opwekte, toch werden degenen die Christus als de Koning beleden, uit de synagoge der Joden geworpen, die waren een uitvaagsel, die behoorden niet meer bij de gemeenschap, die werden uitgestoten.

Doch zij waren mensen, die zo maar niet lauw, lauw bleven zitten. Ook teerden en gingen zij niet op: "Wij hebben toch in alle geval een geordende priesterschaar, en een door God Zelf geordende eredienst, en de tempel, en synagogen waar de wetten en de profeten gelezen werden. Zij gingen zelfs verder, want zij gingen ook de leer van Jezus na. Die hadden zij tot hier toe aangehangen, en Zijn lessen gevolgd. Was dat dan allemaal zo maar níets? Moesten zij dat allemaal wegwerpen en zeggen, dat, al waren zij nu nog tien maal zo godsdienstig en ernstig, dan stonden zij niet hoger dan een bloot natuurlijk mens? Dat was toch verschrikkelijk! Mens, al was je nog nooit boos geweest, dan zou je het nú toch wel worden! Als je dan ernstig godsdienstig bent, en zo opeens gelijk gesteld wordt met een wereldling! Dat is toch erg!

En ... is het wáár? Ja! Want bij ontdekkend licht wordt het ervaren gelijk er staat: "Alzo ook gij, wanneer gij zult gedaan hebben al hetgeen u bevolen is, zo zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten; want wij hebben maar gedaan, hetgeen wij schuldig waren te doen." Het legt niets in de weegschaal om die te doen overslaan om de hemel in te gaan en te beërven. Daarom is het ook zo'n ontzuivering voor iemand waar ontdekkend licht gaat werken, en die onwillekeurig met "verandering", met wat op zijn gemoed werkt, met bemoeienissen, met gestalten, met godsdienst en omstandigheden is gaan oordelen: "Ik ben toch niet meer zoals vroeger, ik ben toch niet meer een bloot natuurlijk mens."

Voorals daar nog bijkomt dat men aan het optellen gaat: dít werkt de natuur niet, bijvoorbeeld: een teer gemoed of grote aandrang om ons voor God in het gebed neer te werpen, of in andere omstandigheden een grote aandrang hebben om Gods Woord te onderzoeken, of dat men liefde tot Zijn volk bespeurt en meer van dergelijke omstandigheden. Nu, bij wie zijn niet dergelijke dingen? Al zeggen wij zulke dingen niet, onwillekeurig kunnen wij het toch wel gedacht hebben. Dan moet er ontdekkend licht komen, en ons verstand verlicht worden, om gebracht te worden bij de verdorvenheid van ons hart en onze afkomst, hoe het er bij ons opstaat, en hoe de zaken bij God staan! Is het wonder dat wij soms zeggen: "Ik ben gewoonweg als uit het lood geslagen!" Verschrikkelijk! Wat moet het worden, wat moet het worden! Wat het moet worden? Wij zongen:

Ik hef tot U, Die in de hemel zit,
mijn ogen op, en bid;...

Wij hebben in het paradijs wat gedaan, een daad verricht; daar hebben wij God de rug toegekeerd, en zijn onze eigen weg gegaan. Nu wil God, dat wij eens terugkomen, naar God toe, aan Hem gebonden gaan worden.

Dat wij dus ten eerste gaan verstaan: ik hang helemaal van Gød af. Want onze val is zó verschrikkelijk groot: wij hebben in onze val in Adam niet véél verloren, maar alles.

Wij hebben totaál geen goed overgehouden, en zijn in een staat van algeheel onvermogen. Wel kunnen wij veel belijden, maar als de Schriftuur spreekt over het geloof, over een tot Jezus komen, een in Hem geloven, dan is geheel toepasselijk: "Een mens kan geen ding aannemen, zo het hem uit de hemel niet gegeven zij."

Wij kunnen wel vermenen dat wij geloven, maar het geloof zoals de heilige Schrift daarvan spreekt, namelijk het zielzaligend of rechtvaardigmakend geloof, is een gewrochte des Geestes. Dat komt zuiver van de Heilige Geest. Dat ís niet van de mens.

Een mens die ontdekt wordt aan zijn staat, die wordt er ook aan ontdekt dat hij niet kàn geloven. Daarom: "Die Geest gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel - en dan staat er ook nog bij -: Van zonde, omdat zij in Mij niet geloven." Dat wordt bij een zondaar thuisgebracht. Alle gaven en vermogen daartoe, hebben wij in het paradijs verloren. Ons moet aangebracht worden.

Gezegd kan worden: "Men moet aannemen, men moet geloven." Inderdaad, die eis ligt op ons, maar waartoe? Opdat wij zouden leren kennen, dat er eerder mogelijkheid bestaat om met de handen het water uit de wolken te grijpen of de glans der zon te verduisteren, dan aan enige eis van het Evangelie te kunnen voldoen, opdat wij openbaar zouden worden: zonde te zijn van onze hoofdschedel af tot onze voetzool toe, een gans verdorven vat.

Dat wisten die vele discipelen, die Jezus gevolgd waren, níet. Daarom is het een harde rede voor hen. Daar slaat Jezus alle godsdienst uit hun handen.

Het tweede punt is: "Tenzij dat gij het vlees des Zoons des mensen eet, en Zijn bloed drinkt, zo hebt gij geen leven in uzelf." Dat is ook een ernstige zaak. Wat houdt dat in: het vlees des Zoons des mensen te eten en Zijn bloed te drinken? Ziet dat op de uiterlijke tekenen van het Heilig Avondmaal?

Neen! "Het is niet alleen met een gelovig hart het ganse lijden en sterven van Christus aannemen, en daardoor vergeving der zonden en het eeuwige leven verkrijgen, maar ook daarbenevens door de Heilige Geest, Die èn in Christus èn in ons woont, alzo met Zijn heilig lichaam hoe langer hoe meer verenigd worden, dat wij, al is het dat Christus in de hemel is en wij op aarde zijn, nochtans vlees van Zijn vlees en been van Zijn gebeente zijn, en dat wij door één Geest (gelijk de leden van een lichaam door één ziel) eeuwiglijk leven en geregeerd worden."

Dàt is: Zijn vlees eten en Zijn bloed drinken. Jezus zegt: indien dat het geval niet is, zo hebt gij geen leven in uzelf.

Wat dan? De dood!

Nu moeten wij ons eens indenken, dat er iemand is, die voor de Naam van Jezus - om Hem te volgen, Zijn lessen te horen - zelfs smaad en verachting onderworpen is en nagekeken wordt: "Die houdt het ook met die Profeet van Nazareth!" "Zou het wel waar zijn?" "Ja, inderdaad, hij gaat met Hem."

Ook die discipelen waren smaad en moeite onderworpen, zowel uit- als inwendig, omdat zij Jezus volgden. Het zal wel enige oorzaak en reden gehad hebben dat die mensen Jezus gevolgd zijn, onder andere door een verontrust gemoed, of dat zij geen voldoening vonden in de uitwendige eredienst, soms door schrik of vrees voor de dood en daardoor als nagezeten werden, in ieder geval geen rust en vrede vonden, waaruit niets anders overbleef dan bij die profeet van Nazareth in de leer te gaan.

Want bij wie is het niet, die onder de zuivere verkondiging van het Evangelie is, die niet eens tranen in de ogen heeft, een bewogen hart heeft. Daarbij, wie is er een Leraar als Hij? Dan moet dat wel geweest zijn, dat het hart bij velen wel eens geroerd is geweest, er wel eens tranen gestort zijn, dat het hart wel eens opgewekt is, en er wel eens lust heeft gewerkt: dàt zal ik zoeken.

Maar Jezus zegt (let wel, al is er nòg zoveel gemoedsbeweging, bewogenheid des harten en roering): Hebt gij het vlees des Zoons des mensen gegeten? Eet gij dat? Hebt gij zijn bloed gedronken? Drinkt gij dat? Zo niet, dan hebt gij geen leven in uzelf. Dan zegt Jezus: gij staat dan mèt alles aan uw eigen kant, in een staat van oordeel. Já, het is Jézus Woord, anders zou er gezegd kunnen worden: "Het ís nogal wat!"

Tegenwoordig zegt men er van: dat is kleine zielen aantasten. Ja, ik heb het er maar over wat Jézus zegt. Dus als men mij wil aanwrijven dat ik kleine zielen aantast, dan ligt dat voor rekening van degenen die dat zeggen. Ik heb het er maar over wat Jézus zegt. Hij spreekt dan over de vereniging met Hem door het geloof en noemt dat: Zijn vlees eten en Zijn bloed drinken. Dat heeft die andere discipelen zó aangetast, dat zij zeggen: "Deze rede is hârd; wie kan dezelve horen?" Want, zou dat dan allemaal níets zijn? Maar dat is toch verschrikkelijk! Moet men dat dan zo maar wegwerpen, alles ijdel? Maar, Jezus heeft het er niet over, dat men alles zou moeten wegwerpen en verachten. Hij spreekt er over wat standhoudt in het gericht van God, en daarvoor moeten wij straks allemaal verschijnen!

Men kan hier een bekeerd mens zijn, een gevierd mens, door anderen geëerd, maar hoe is het als wij in het gericht van God komen? Oordeelt God naar het oordeel van een mens? Nee toch. Maar Hij zal naar het Evangelie oordelen, hier al in de tijd, en straks in het toekomstige. Wat ik dan een ieder bidden mag: laten wij ons ten nauwste aan het Woord Gods houden. Want straks ontvalt ons alles, ook alle oordeelvelling van een mens, ook van ons. Maar het Evangelie is als de Wet waarnaar God oordeelt.

Zij stooten zich dus aan die leer; die leer was te zwaar, te ernstig, te vèr gezocht. In vers 66 lezen wij: "Van toen af gingen velen Zijner discipelen terug, en wandelden niet meer met Hem." Daarop volgt in vers 67: "Jezus dan zeide tot de twaalven: Wilt gijlieden ook niet weggaan?" Of Jezus wil zeggen: het staat nu niet raar of lelijk, nu gaan er zoveel weg, dus als gij gaat, dan gaat gij met de stroom mee. Dan konden zij met elkander, als veranderde en godzalige mensen leven, die het éne àfkeurden en het andere hoog verhieven en geloof hadden voor zichzelf! Hij biedt het hun dus aan: gij kunt met hen meegaan. Ik laat het in uw vrije keus, gij moogt het doen.

Wíst Jezus dan niet wat in het hart van de discipelen was? (Judas laten wij daarbuiten, want wij weten hoe het bij hem in het hart was.) Wíst Jezus dat niet? Já, maar ... Jezus wil de belijdenis van hun geloof horen, van het geloof zoals dat in hun hart is gewrocht. Daaruit is Petrus' woord (en dat is als uit het hart van zijn medegenoten gegrepen): "Heere, tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens."

Waar was het bij die mensen om te doen? Een ieder kan dat hier zo verstaan, want het ging er bij hen niet om: zou ik er nu één van zijn? Zou ik nu ook tot het "volkje" gerekend worden? Zou ik nu de hemel kunnen ingaan? Net zoals het in deze tijd is, waar men op de goedkoopste wijze probeert te kunnen binnengaan. Vandaar de algemene leer in Holland: praten over eigenschappen, tranen, gebedjes, gesteldheden. Is dat zo bij de discipelen?

Neen, helemaal niet. Waar is het hen dan om te doen? Om leven, léven, éúwig léven! Je moet maar in de dood zitten! Je moet maar zo'n dode zijn, bij wie -- al krijgt men troost en sterkte toegediend -- het nòg is: "Och, dat zijn maar woorden; Oh God! Dít is het eeuwige leven, om U te kennen, en ik kèn U niet. Bij u is de fontein des levens, en nu ben ik buiten U in de dood."

Heel helder beschrijft Bunyan dat in zijn boek: "Eens Christens reize naar de eeuwigheid." Toen die man gelezen had dat hij in de stad Verderf was, die met vuur verbrand zou worden en hij geen uitweg meer wist, ginds en weder liep, kwam er iemand aan, evangelist, die hem ondervroeg waarom hij zo was. Toen hij zijn hart uitgepraat had, wees die man hem de weg. "Zie je daar ginds dat enge poortje?" Nee, zo ver kon hij niet kijken. "Dan dat schijnende licht?" Dat had hij ook nog niet eens zo secuur, maar hij zegt: "Me dunkt, ja." Nu, dan moest hij daar maar heen gaan.

Dat zien zijn vrouw en kinderen, en zijn geburen, die gaan aan het roepen. Wat doet die man? Gaat hij zeggen: "Het is nú zalig met me gesteld, want kijk eens, nu is mij het Evangelie ontdekt." Of: "Ik geloof haast dat de weg voor me ontsloten is?" Neen, dat lees je in heel het boek van Bunyan niet. Wat dan? Hij stopte zijn vingers in zijn oren, en riep: "Leven, leven, eeuwig leven!" Dáár ging het over!

Waardoor werkt God? Door Zijn Woord en Geest brengt Hij in zondaarsharten hun ellende en ongeluk voor de dag. Waarom ontdekt hij de werken Zijns Zoons? Opdat er zou gaan werken: Leven, leven, eeuwig leven! Dat wij het daarop zouden gaan zetten en niet om er een mens mee te worden die er over gaat prátén, en dat de één al verder gekomen is dan de ander. Daartoe is zijn genadewerk niet. Maar opdat onze harten naar Hem zouden uitgaan, en wij Hem zouden huldigen en eren, en opdat wij - uit onze dood, jammer en ellende - ons tot Hem zouden uitstrekken, bij Wie het eeuwige leven is.

Wij zeggen dan, dat de discipelen ontdekte mensen waren. Zij waren ontdekt aan hun staat, konden noch her- noch derwaarts. Zij zaten zoals zij zaten. Zij waren zich dus de grootheid van hun ongeluk bewust. Maar nu had het Gode liefd, hun in de grootheid van hun ongeluk Zijn Zoon te ontdekken, Hem aan hun te openbaren. Ieder had wel zijn eigen geschiedenis; de één was uit de vissersschuit geroepen, de ander uit het tolhuis, met nog een ander was het weer anders gegaan.

Neem Johannes, de schrijver van het Evangelie waaruit wij nu spreken. Die was bij Johannes de Doper terecht gekomen, die ronduit stond te zeggen: "Gij adderengebroidsels!" Daar moet je toch niet licht over denken. Ja maar, dat zal hij wel gezegd hebben aan het adres van de Sadduceën en van de vrome Farizeërs....

Hoor eens, daarvoor behoef je heus niet zo'n diepgaand onderzoek in te stellen, want wat voor een boeltje heb je bij je? Is dat geen adderengebroidsel? Daarom hebben wij nodig wederomgeboren te worden. Vandaar bleef hij ook bij Johannes de Doper, die op een zekere gelegenheid zegt: "Zie, het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt." Zodra hij dat hoort, is er bij Johannes, de evangelist, geen houden meer aan. Hij stapt onmiddellijk bij Johannes de Doper weg en volgt Jezus na. Op Diens vraag: "Wien zoekt gij?", is het antwoord: "Meester, waar woont Gij?" Met andere woorden: ik wil méér van U weten. Wij lezen dan, dat Hij zei: "Komt en ziet!" En zij bleven die dag bij Hem.

Op zijn oude dag weet Johannes nog precies te vertellen hoe laat het was: "Omtrent de tiende ure", toen zijn ogen voor het eerst open gegaan waren voor Jezus. Wat heeft hij daar gehoord? Hij zat in de dood, nu kon hij luisteren naar het leven, want Jezus' woorden waren Geest en leven. Och, och, dát is toch wat voor die mensen geweest! Zo hebben die elven in Jezus Christus de uitkomst gezien. Zo hebben zij dan uit Jezus' leer verstaan, dat, al waren zij nog zo ongelukkig, nog zo diep gezonken en rampzalig, het werk der genade omvatte hun ganse staat. Mij dunkt, dat brengt dan toch wel teweeg dat men gaat hopen, geloven en zich aan Hem gaat verbinden, in de zin zoals David zei in het laatste vers van Psalm 27:

Zo ik niet had geloofd, dat in dit leven
mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou,...

Laten wij dat nog zingen.

Maar, mocht iemand zeggen, nu zou ik u toch wel eens deze vraag willen stellen: "Is er dan bij de discipelen nimmer twijfel geweest of de leer die Jezus verkondigde toch wel de ware, rechte leer was? Want de mens is toch van alles onderworpen?" Inderdaad, dat zijn wij. Maar nu lag er wat in het hart bij de discipelen, en dat staat hier in het 69e vers: "Wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods."

Dat hadden zij vooreerst geloofd en ten andere bekend. Zij hadden het in vrucht gezien, dat, wat zij van Hem geloofden wáárheid was. "De Christus", staat er, dat is: de gezalfde, van God de Vader verordineerd en met de Heilige Geest gezalfd, Hij was de Zoon des levenden Gods. God had de wereld zó lief, dat Hij Zijn Zoon gezonden had tot een verzoening, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet zou verderven, maar het eeuwige leven zou hebben.

Nu was de leer van Jezus geen leer náár de mens. Wel niet tégen de mens, maar toch niet náár de mens. Waarom niet? Omdat zij alles, wat van de mens is, omver werpt: alle vermening, alle hoogheid, alle eigendunk, gedachten, waardigheid, het minste waarop een mens zich grondt, op steunt, op bouwt en vertrouwt. Jezus werpt het omver, en zegt dat er van de mens niets deugt, wat de apostel Paulus, als een wel-onderwezen meester deed zeggen: "Ik weet, (het was een les geworden) dat in mij, dat is, in mijn vlees, geen goed woont." Het wàs er niet. Is dat naar de mens? Neen, want wij zoeken altijd naar wat goeds bij ons, enige deugd, enige waardigheid, maar het ís er niet.

Moet men zich daarbij neerleggen; omdat Jezus' leer de waarheid is, omdat Hij de Christus is, de Zoon des levenden Gods, dan wordt de eigendunk, het eigen licht en het eigen inzicht als de kop ingedrukt. Dan voert telkens die leer heerschappij. Wanneer dat zo is, en wij daaronder alles moeten afleggen, wat een gezegende vruchten vloeien er dan van die leer af! Want dan beantwoordt die leer voor de volle honderd procent in al onze belangen, tot zelfs in de zwaarste noden. Dan kunnen wij het niet zó nemen, of wij worden nog door het Woord en de leer opgepakt, gehéél en al.

Toen de discipelen met Jezus tot het einde toe waren meegereisd, dan lezen wij in hoofdstuk veertien van dit Evangelie dat Jezus tot hen zei: "Uw hart worde niet ontroerd" (want hun harten wáren ontroerd, en daarom zegt Hij: het behoeft uw hart niet te ontroeren), en dan vangt Hij hen tegelijk op met: "Gijlieden gelooft in God." Wat geloofden zij daarvan? Dat, als zij één zonde hadden, dan moest God hen verdoemen. Dàt was hun geloof in God. En dan moet je niet hoger kunnen kómen dan zonde, maar Hij voegt erbij: "Geloof ook in Mij". Of de Koning wil zeggen: laat het nu eens hélemaal op Mij aankomen.

Want het geloof, het zielzaligend geloof, is niet een bloot erkennen, een voor "wáár" houden, maar het is een toevertrouwen, een toebetrouwen, een óvergeven, een zich geheel verlátén. En dàt zegt Jezus: laat het eens geheel op Mij aankomen. Want, zegt Hij: "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen -- daar konden zulke zondaars als zij waren wel terecht -- anderszins zo zou Ik het u gezegd hebben; Ik ga heen om u plaats te bereiden."

Ja maar, hóe moesten zij daar komen? Immers, zij waren mensen die nergens verstand van hadden! O, maar daar wordt ook al in voorzien, want Hij zegt: "En zo wanneer ik heen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zo kome Ik weder en zal u tot Mij nemen -- daar behoeften zij dus ook al geen zorg voor te hebben -- opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben." Hij wil hen dus leren: Ik sta geheel en al voor u in. (Ik stip maar aan, en schets maar in het kort, want wij hebben geen tijd om daar nu verder op in te gaan).

In het kort gezegd ligt in de leer van Christus begrepen, dat onze zonden en onze jammerstaat door onze val in Adam, waardoor wij allerhande strijd en ellende onderworpen zijn, zó niet openbaar kan komen, òf, als wij ten einde zijn, dan opent zich uit die leer; die beantwoordt zoals David het zei in Psalm 119:

... Blinkt altoos uit, zelfs in de zwaarste noden;
Leer mij 't verstaan, zo leeft mijn ziel gewis,
Het naar verderf in eeuwigheid ontvloden.

Dat ligt er in vervat, er in begrepen. Jezus Christus wordt dan ook genoemd de tweede Adam. In de eerste Adam zijn wij te gronde gegaan. Als dat geheel openbaar komt, dan is het: "Ik ben

verloren." Nu is Jezus Christus de tweede Adam. Hij is onze opkomst, zó onze opkomst, dat, daar wij dood zijn door de zonden en de misdaden, in algehele verlorenheid, de ganse zaligheid en al wat ons tot zaligheid van node is, ons toekomt door de toepassing van Zijn arbeid. Jezus is volkómen Zaligmaker.

Hij brengt ons aan en toe door de Heilige Geest. Is het nu wonder, dat wij gaan zeggen: dat zijn woorden des eeuwigen levens? Wij verstaan: dat is leven, leven, eeuwig leven. Want er ligt in die leer vervat en begrepen om God te kennen, de enige en waarachtige God, en Jezus Christus Die Hij gezonden heeft, de God van zaligheid en leven.

Nu begrijpen wij wel, dat de discipelen niet weg konden. Als wij verder heel het verloop, de verdere geschiedenis lezen, dan zijn zij zó aan Jezus gebonden geweest: "Gij, gij hebt de woorden des eeuwigen levens", dat, al zijn zij in die nacht van versaagdheid, in Gethsémané, met elkaar op de vlucht geslagen, toch gaan zij terug; Petrus en Johannes zelfs tot in het hol van de leeuw, in Kajafas' hof.

Ja, het kwam Petrus duur te staan, maar... zij waren er toch! Waarom? Jezus had de woorden des eeuwigen levens! Hóe zou dat aflopen? Zij zijn er bij op Golgotha, en aanschouwen het: Jezus sterft. Wat nu? De schouders ophalen en ieder naar huis? Het is fout, dat is een streep onder alles, is dat nu het einde dat de Koning sterft tussen moordenaars? Neen zij blijven staan, tot Jozef van Arimathéa en Nicodémus komen, en met elkaar nemen zij Christus en leggen Hem in het graf. Maar, op de eerste dag der week, wanneer de sabbat net voorbij is, vroeg in de morgen, dan komen er zelfs vrouwen, die in plaats van met schrik en vrees bezet te zijn -- wat had er op Vrijdag plaats gehad, en nu nog zo vroeg en donker, èn soldaten bij het graf -- niets daarvan, zij zijn op stap om het graf te bezien. Waar kwam dat van? Hij had de woorden des eeuwigen levens! Tot wie moesten zij ànders heen?

Nu gaat alles wel als tegen rede en boven verstand, maar wanneer de tijd is aangebroken (dat was bij Maria Magdaléna 's morgens al bij het graf, en 's avonds is het de tijd van de discipelen) dan staat Jezus bij hen en zegt: "Vrede zij ulieden." Zij zien als door Zijn doorboorde handen in een bevredigd God, om te ervaren dat zij niet teveel van Jezus geloofd hadden, maar wat zij van Hem hadden geloofd, was de waarheid. Hij had de woorden des eeuwigen levens en zij hadden geloofd en bekend dat Hij de Christus was, de Zoon des levenden Gods. Zo zijn die mensen gerechtvaardigd in hun geloof. Zij hadden echt het ware geloof.

Toe, laat dat dan genoeg zijn voor dit avonduur. Dat een ieder dan de hand in eigen boezem steke: hoe maken wij het en hoe staat het bij ons omtrent de Persoon van Christus en Zijn leer? Vinden wij het een harde leer, dat Jezus àlles moet zijn, dat de genade alles moet zijn? Houden wij nog graag godsdienst vast, gevoel, verandering, eigen licht en inzicht? Toe, denk er eens in ernst over na! Kunt gij daarmee bestaan in het gericht van God, als Hij Zijn beeld zal wedereisen? Bedenke een ieder dat eens voor zich!

Of woont er in het hart: Leven, leven, eeuwig leven? Dan is Christus de aangewezen Persoon, en dan is Zijn leer de beantwoording. Want al wat aan Hem is, is gans begeerlijk, want wij vinden daarin alles wat tot het leven en de eeuwige zaligheid nodig is. Och, wie heeft er mête lust zo'n God te vrezen?

Ik zal er ook nog dit even bijvoegen: zijn wij Christus' eigendom, met Zijn bloed gekocht, met Zijn dood betaald, dan kan het soms wel zijn, dat wat Gods Woord was, en waar wij zo blij mee waren: "Bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, Uw Ontfermer", als dat eens wat beslag gaat krijgen, zó, dat de bergen gáán wijken en de heuvelen gáán wankelen en wij onze bekering niet meer vast kunnen houden, niets meer overhouden dan een naakte, blote

zondaar; en onze bekering zó ver weg is, dat satan zegt: "Je mag de boel wel eens nakijken, of er wel ooit iets aan je gebeurd is", zullen wij dan dít bedenken, dat niet onze bekering, wedergeboorte, aanneming, herstel, het eeuwige leven zijn, maar dat Jézus het is.

De discipelen hebben niet gezegd dat hun ervaring het eeuwige leven was, maar zij zeiden: "Gij hebt de woorden des eeuwigen levens." Als wij dan niets vast kunnen houden, en in de grootste armoede en ontbloting openbaar komen, dan is er nog niets verloren, want Jezus is alles. Dan moeten wij maar met onze armoede bij vernieuwing de toevlucht tot Hem nemen, en verder leren de aan Hem gebundene te zijn, Die alles heeft, om er de vrucht van te mogen wegdragen tot zaligheid en in vorming tot een ander en beter leven. Gedenke ons daartoe God almachtig, in erbarming, uit genade. Amen.

Slotzang:

Psalm 111: 5

't Is trouw al wat Hij ooit beval ...

Zegen.

Gaat voorts heen in vrede, en ontvangt de zegen des HEEREN:

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders, en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes zij en blijve met u allen. Amen.